

Pitam bas pibnao pen kisao o

¹ Ni Pita ni Njises Karason angal bib hobao sao kam akol biyu aol ora habur, nim ini tenaol Ngaor obun sem sablo haen kisao baeben, su Pondas bor di Kalesiya bor di Kaparosiya bor di Esiya bor di Bitiniya bor di, ini tenaol su ngo baeben bor obo hae hayem baeben bor bas ngo eben kakl ka.* ² Naon Ab Ngaorom inim buklemi ora ko nen sabisao ub obun Wesao Ebe oram ini obun sem komb bi ora hareklem in kisao. Ngub bisaol Ngaorom ngo bisao ub inim Njises Karasom keyao sao hul nao hae men hakol ora buklemi tomb, obun ibaom inin kone bor kho wiyao o kunaklaol, ini ebe kun pele hareklem in ko Ngaorom ini sablo mao ha peb bisao ora. Ngub bisaol Ngaorom ini hond homo bisur bi ha was haraoklao ub di, inin kone bor sub tibaen as ko hareklem in lao ub di, ngo sao baeben inin kone bor aondao bu ora and mao sam sam buklaol ora.*

Naom yu heben bor haeben saklmao ub bao hondo hayom o

³ Ngaorom nao hond aondao ora homobur obum naon Njises Karas obun maol bor waki mao enjaesao tomb, obum nao di haeben samun ko ka tangar ora mao hasao ora. Ngub bisaong Ngaorom nao ngo haeben mao saklao ub bao hondo haklmao aeben anga tomb, naom naon Aorao Aondao Njises Karason Ab Ngaor ngo obu

* **1:1:** Nje 1:1; 2 Tim 1:15

* **1:2:** Oro 8:29; 2 Tes 2:13; NjuS

12:24

bor tengiyu ko kaoya kao ha was haemin ora.*

⁴ Obum nao haeben samun ko bember ha peb bu mao hasaol, haeben saroklme sao ngo taol bu njuklao ub oborob ora yu heben bor naon man man bu waesaol, kho so bowes bu dol di nao parae bum ha di nao bi wi aeben ora soklao, nao ngub haeben ora saklbur bao hondo haklmao

ora.* ⁵ Mabor bao bu kowes buklaol on Ngaorom ini bu mubur haeben mao saklao ub bao hondo haklemi aeben anga tomb, inim Njisesol hul ha ora haklemil Ngaor obun burim ini oborob ora hareklemin ko maeb ha kimb was buklaol ora.*

⁶ Heneng ora inim ngubi tomb kang el mend ora ngo ke mundub mundub bi hondobur inin kone bor kend bin hayem o, inim hem nao ke turi hom ha was haklwaebe.* ⁷ Pangeklem. Inim ke kang ngo hondo hayem ub inim Njisesol hul ha saor peyo ha kimb was bim ko hondoklbur ngub bin waklao ora. Tenaolom han ngol hobao

sao buri ora hesa demi tangar tangar sao kab maomunu is bor haoreme tomb, tangar tangar sao ngo haoreme baeben do besokl mbabur isaolaom han ngol buri ora ngo baeben waran aeben saraoklao ora. Ngub menger mubur inim ke hondoklemi tomb isaolaom sao den haklemi o, inim Njisesol buriyab ora hul ha haklemi ub bao ware ha haklao ora. Ngub buklaol han ngol di hobao sao buri ora saoklao o wi aeben nao saeb se ora yaol, inim Njisesol hul ha haklemi ub buri ora han ngol di men mbae ora yao. Ngub yaol menger bombor ngub was mubur,

* **1:3:** 2 Kor 1:3 * **1:4:** Kol 1:12 * **1:5:** Njo 10:28; Njo 17:11

* **1:6:** Nje 1:2; 1 Pit 5:10

inim ke kang ngo hondoklemi tomb inim Njisesol aondao bu ora hul ha saor peyo was haklemi ora. Inim ngub buklemil mabor Njises Karas obu obo pindib paklao tomb, ini di bao bi imbi wi aondao ora haklemil Ngaorom ini turi aondao ora homoklao.* 8-9 Inim Njises obu ko mend nao hindismi o inim obul kone u ora haroklme. Inim ngubi tomb di obu nao hende ora hayem o obul hul ha ora hayem ka. Heneng ora Ngaor obum inin wesao bu mubur haeben mao saen ko inim obul hul ha ora hayem ol, inim turi aondao ora homo hayem ub mondom angalom nao kaeb se aondao bu ora turi homo werek bu hayem.*

10 Mbes ora Ngaoron man mini aol baebenom Ngaorom nao ngo bu mubur haeben samun lao on te buri palo es aondao ora bu mao bembera hondobur kismín, mabor Ngaorom nao bor ngub hond homo bisur buklaol ko waeb bu wismisa.*

11 Ngo tomb Eben Lao Aolon Wesao Komb Bi oram mbinin kone bor honda habur kao kalisao ub, mbinim Eben Lao Aol ngo obu ke hondoklao o mabor waki imbi wi aondao ora haklao ke pangobur kismín, mbinim ngo sao atomb ora buklaol, Ngaor obum asub ora bubur ngo sao bu pindib paen laob ko es bu te mao bembera hindismisa.*

12 Ngub bismi o Ngaoron man mini aol ngo baebenom buri palobur angal ngon te ngo es bismi ub mbinim mbinin mbib bisur bin ko inj, mbinim ini tenaol mabor paoluklemi baeben bisur bin ko es bismi ora. Ngub es bismil Ngaorom obun man mini aol ngo baebenom

* **1:7:** Nje 1:3 * **1:8-9:** Njo 20:29; Oro 6:22; 2 Kor 5:7 * **1:10:** Mat 13:16-17 * **1:11:** Luk 24:26-27

angal ngon te henden muwalisaol, angal ngom ini tenaol mabor paoluklemi baeben bisur bam aeben bin ko muwalisesa. Ngub bisaol Ngaoron angal mini wesao baebenom di Angal Bib Hobao Sao ngo hem ko pangaomun ko nen sabismisa. Ngub nen sabismi o sisaol Ngaorom obun Wesao Komb Bi oram yu heben haklbir, obun angal bib ebe ngo kao kalo haroklme aol ngubi tomb hayem baebenon kone bor buri mao pala hon-daen kobur, Angal Bib Hobao Sao ngo ini bor ora kao njisao ora.*

Ngaorom ini sablo haen kisaong komb bi ora haklwaebe

¹³ Nao haeme mbaoli hakl o, ngub biyaong inin kone bor oborob ora kimb bu pa win was habur hend ha was haklwaebe. Njises Karas obum obo pindib pabur obum ini bor hond aondao bu ora homo bisur buklaol ub was hem ko hondo haklwaebe ora. ¹⁴ Mbes ini kon nao wi non bi habur inim khorob was bu hasming, khorob ngo bu hasmi saom ngubi tomb inin kone bor ko mende nao men pae pen ora haklwaebe. Ini Ngaoron isi wane non bi ora hayem ngao, obun angal hul nao hae oborob men hakol bu haklwaebe ora.*

¹⁵⁻¹⁶ Ngaoron mbuk waebom ke wiyao ub,
Ni komb bi ora haeng ini di komb bi ora haklwaebe

ke wiyao, heneng ora Ngaor obu komb bi ora habur ini bember ha peb bu ubuklub kisaong, inim hambun sao bu haklemi sao baeben oborob

* **1:12:** Ebe 3:10 * **1:14:** Oro 12:2; Ebe 2:3; Ebe 4:17-18

was bu habur ini di komb bi ngubi ora hakl-waebe.*

Ngaorom nao bu muklbur sokl aondao bu ora her mbaesao o

¹⁷ Inim Ngaor bor kao kaleme tomb naon Ab Ngaor bor laom kobur heneng ora lome o, naon Ab ngom tenaolon el wil ebe hae di homa dimb kab di ngo sao hakl nen sabobur inj taol biyao ka. Ngub inj, tenaol hambunom khorob oborob kab bimi sao ora nen sabobur oborob ora taol bu kobaraoklaong, inim ngub nen sabobur ini nao heme sul bao haklemi tomb inim obu pakl hom mu sao habur oborob was bu hakl-waebe ora.* ¹⁸ Inin ab sumb wil baebenom khorob was bu habur kismen ini di ngub buwalismil, inim di khorob ngub was bu hasmi o Ngaorom inim khorob ngo bismi sao kuna, ini bu muklbur obun sokl hobao sao aondao ora tuwaesao ub inim di ora hendeyem ka. Ngaorom ini wakt bu muklbur sokl aondao ora tuwa dob bu mbaesao ub, han ngol di han silba di ngo sao hakl hobao sao ora yao lome o wi aeben nao se kho so bowes biyao ngo sao haklom inj,* ¹⁹ Karas obu some sib hondbao ebe komb bi der der bu kir di menjao nao parae non bi hasao on ibao hobao sao aondao ora ngo, sokl aondao bu pe non bi oram ini wakt bu mubur kur mi pisao ora.* ²⁰ Mbes Ngaorom su saohar di hambun sao nao warisao tomb ora Ngaor obum Karasom ngub bin lowao ko nen sabisao o, ma ora bor ngubi tomb ora ini ngo

* **1:15-16:** Mat 5:48 * **1:17:** Mat 6:9; Oro 2:11; 2 Tim 4:14; Kao 2:23 * **1:18:** 1 Kor 6:20 * **1:19:** Bis 20:28; NjuS 9:12-14; 1 Pit 1:2

baeben bisur bukbur ngo bu pindib pae o ka.*
 21 Ngaor ngo obum ora Karas himisao o obun
 maol bor waki mao enjabur obun imbi aondao
 bu ora win kisao tomb, Karas ngo obum inim
 Ngaorol hul ha hareklemin kisaol, inim ngubi
 tomb Ngaorol hul ha was habur obum ini bu
 muklao ub turi homo bao hondo haroklme ora.*

*Inim tenaol mende hond homo kone u hakl-
 waebe*

22 Inim ngubi tomb Ngaoron angal heneng was
 lao ngo hul nao hae oborob ora men hakol bu
 hayem ol, inim ngo beyem saom inin kone bor
 kho wisao o kunaen ora hayem. Ngub beyem ol
 inim Karas tenaol sango mende bor baehaemen
 songolom was inj tenaol sango haroklmeng, inim
 ngubi tomb tenaol mendel aondao bu ora hond
 homo kone wi wi bu haklwaebe ora.* 23 Ngaoron
 haeben mao saraoklao angal ngom ini ko mende
 marisaol, ini ko mende marisao angal ngo obu
 nao heme wi aeben saraoklao om ora ini maru
 wisaol, ini ko kab maru wi non bi ora hayem.*

24 Ngub bisaol Ngaoron mbuk waebom ngub ke
 wiyao.

Tenaol hambun honmaong isao non bi ora
 hayem.

Mbinin yaor yaor sao

Mbinin imbi mao waraoklao sao baeben di
 Honmaong ngon il saoklao nda ub menger u
 hayem o

Honmaong ngo baeben homo kaeb soklao tomb

* **1:20:** Bis 2:23; Ebe 1:4 * **1:21:** Njo 14:6; Oro 4:24; Oro 5:1-2;
 Oro 10:9 * **1:22:** Njo 13:34; Oro 12:10 * **1:23:** Njo 1:13; NjuS
 4:12

Il ngo baeben di bung bubur

Hond bara sul tibara uklaora.*

²⁵ Ngub buklaora o Aorao Aondaon angal bombora o

Wi aeben ora soklaora

ke wiyao ora. Pangeklem. Mbinim ini bor Angal

Bib Hobao Sao ngo kao njismi ub Aorao Aondaon

angal ngo kisao o ora yaol, haeben saroklme

angal ngom ora ini ko mende maru wi non bi ora

hayem.

2

*Aorao Aondaon obu and pinj tao tao aondaon ora
haeben saraoklaora o*

¹ Ini ngubi ora hayem ong inim khorob bimi
sao hambun sao di, inim kone kab marubur kakla
lome ub di, ini ebe hae non bubur tenaol mende
maobowaroklme ub di, inim daongirir was
kobur ko homoklme ub di, inim tenaol mende
dobakeklme ub di, khorob bimi sao ngo baeben

hambun sao tuwawlwaebe ora.* ² Nongnas kang

pesnu ndaon wi baebenom aondu turi aondaon

ora homobur hem ko noklme nda ub inim di

nongnas kang wen maru wi ngubi men koro

habur, Ngaoron angal ebe ora ngo kho nao hobao

sao hakl hesa di nao maomini ngo wiyao ub

inin aondu non bi wiyao, inin kone bor oborob

ora bisur bu aondaon bu ora and mao saklaong,

Ngaorom ini bu min aondu ngo turi homo nao ha

was haklwaebe ora.* ³ Heneng ora Aorao Aon-

daon ini hond homo haraoklaora ub ora hindismil,

* **1:24:** Nje 1:10-11 * **2:1:** Ebe 4:22; Nje 1:21 * **2:2:** Mat
18:3; 1 Kor 3:2

obum ngo biyao sao ebe dend bi ora e ko oborob no mao bemberaesmi.

⁴ Ngaorom naon Aorao Aondao ngo obu turi homo and pinj* tao tao aondao buri non bi ora mao hasao ub, tenaol mendbor hambunom nao hendebur mbinim obu kho e ko nen sabobur makl homo tuwaesmi o, obu and pinj tao tao aondao hobao sao ora non bi haeben saraoklaong, inim obu hayaol was puklwaebe ora.*

⁵ Ini di haeben saklbur andol haraoklao sao sem non bi hayem ngao, inim Ngaor hayaol pobur lemin Ngaorom ini obun Wesaon and men mao koraen habur, haeben saraoklao and pinj tao tao aondao ora saor mbaesao ndal mao ba and bin haklwaebe ora. Ngub bubuk lemin and ngon andaon bor Njises Karasom inim kone ebe ora u haklemi sao, Ngaor obum turi homaoklao ub mabaorao haoru kale non bu kalen ko inim and ngon baolum aol komb bi ora haklwaebe.* ⁶ Inim ngo buklemi on Ngaoron mbuk waebom di ngub ke wiyao.

Nim and pinj tao tao aondao bombor ora mend

Hobao sao ora e ko hondobur

And buri palo mao ba minin ko

Nim su Siyon bor sao mbawao ora.

Mondom and pinj menger ngol hul ha harob sin

Obu hem ko sakl nao poloklao ora

ke wiyao.* ⁷ Ngub wiyaol ini and pinj tao tao aondao ngol hul ha haroklme baebenom and pinj ngo obu hobao sao aondao ora yao ko nen saboklme o, tenaol mendbor and pinj ngol hul

* **2:4:** Mat 21:42 * **2:5:** Oro 12:1; Ebe 2:21-22; Kao 1:6 * **2:6:** Oro 9:33; Ebe 2:20

nao hae haroklme baeben bor di Ngaoron mbuk
waebom ngub ke wiyao.

And kongon bimi aol baebenom

And ndaol tokl mend kang kho e ko nen sabobur

Tuwaesmi o waki ngubi tomb

And pinj tao tao aondao hobao sao ora men
aolisao

ke wiyao ora.* ⁸ Mbini and pinj aondao ngol
hul nao hae haroklme baeben bor angal mend di
ngub ke wiyao.

Mbinim and pinj tao tao aondao hobao sao ngo

Saor mbawao o nao hendebur hen na taokl
poboklemil

Mbini and pinj ngol waonu lu kiril peyo

Saokl ukl engel buklemi ko

Ngaoron mbuk waebom ngub ke wiyao ora.

Heneng ora mbes Ngaorom mbinim ngub

buklemi ko nen sabisao ub mbini mendbor

Ngaorol hul nao hae haroklme baebenom saokl
woroklme.*

⁹ Mbinim ngub bimi o ini non Ngaorom sablo

mao ha peb bisaol Aol Wesmbao Aondao ndan

baolum aol non bi hayem. Ini Ngaor obun tenaol

ora hayem ol ini obun sem komb bi ora hayem ka.

Ini mbes em hundur wi ora bor hasmi o Ngaor

obum hobao sao biyao sao baeben inim tenaol

hambunom pangen kao kalo hareklemin ko, ini

obu bao bi hakol bi ebe ora hayao o bor ubuklub

ko mao hasao ora.* ¹⁰ Mbes ini Ngaoron sem inj

hasmi o ngubi tomb non ini Ngaoron sem ora

hayem. Mbes Ngaorom ini hond homo bisur nao

* **2:7:** Mat 21:42 * **2:8:** Oro 9:33 * **2:9:** Bis 26:18; Ebe 5:8;
Tat 2:14; 1 Pit 2:5

bin hasmi o, ngubi tomb non ini hond homo bisur bin ora hayem.*

Ini Ngaoron kowan lao tenaol ora haklwaebe

¹¹ Nao haeme mbaoli hakl ini nim kone uruklu nda hakl o, ini Ngaoron sem ora hayem ol ini su tangar tenaol non bi habur, ini su ngol obo hae non bi kang baoklmend ora hayem ngao, nim ini bor hobao sao ora mend kao njun ub pangaoklaob. Inim inin songolom heb homobur bi lao saom inin kone bor men mbaklbur saond bu kalakl haen was hayem ngao, inin songolom bi lao ub nao pange mesao kaloklwaebe ora.* ¹² Pangeklem. Mbini Ngaoron man nao pange baeben hesa ini haru haklemi tomb mbinim ini bor baehaemen inin khorob was bu hayem ko te mao sararim sin, inin mbini Ngaoron man nao pange ngo baebenom henden ub hambun sao oborob was bu haklwaebe ora. Inim oborob sao ngo buklemi o hondoklemi tomb mbinim wakl sakl polo kone baol munubur, mabor Ngaorom mbinin kone bor di hondaklao bao on mbinim obu bor kaoya lemi ora.* ¹³⁻¹⁴ Mende di Aorao Aondaom di inin ngub bib ko nen sabeyaong, inin sul tenaolon maomb bo haroklme baeben hambunon man wiyao baeben hambun di hul nao haklwaebe. Orom semon maomb bo haraoklao aol wesmbao obu tenaol hambunon aol wesmbao aondaora nda, obum obun maomb bo haroklme aol baeben hambun bor inin tenaol mendbor khorob bimi baeben howes ko kalabus mao palabur, tenaol

* **2:10:** Oro 9:25 * **2:11:** Kal 5:17; Kal 5:24; Nje 4:1 * **2:12:** Mat 5:16; Luk 19:44

mendbor oborob bimi baeben bor di inim mbini bor oborob bimi ko kaoya kokl puklub was ko haraoklao. Ngub biyaong inim aol wesmbao aondao ngo di mbini maomb bo haraoklme aol ngo baeben hambunom lemi sao hul nao hae oborob pangoklwaebe ora.* ¹⁵ Inim oborob ngo buklemi ub Ngaor obum inim ngub beklemin ko nen sabeyaol, inim oborob ngo buklemi saom tenaol kon nao wi awis mendborom baehaemen angal khorob tangar tangar mendbor nao bor te mao sara sara bu ko haroklme ub di men mbaen lemi ora.* ¹⁶ Pangeklem. Ini menjao mondom men mba maomb nao bowen ora hayem ngao, inim ngub menjao mondom nao men mbaen ware pe was haklwaebe. Aoh, inim nao mondom ukul munu maomb bo hend ha nao haen hayom kobur, inim khorob menjao buklemi hondo ora haklwaebe. Ngub inj, ini Ngaoron kowan lao tenaol ora haklwaebe.* ¹⁷ Inim tenaol hambun bor ebekone nao pe sub was habur, inim Karas tenaol baeben bor di hond homo kone u haklwaebe. Inim Ngaor di pakl hom mu sao was haklwaebe. Inim Orom semon aol wesmbao aondao ora bor di ebekone nao pe obun angal pango sub was haklwaebe ora.*

Karasom naom bukmao sao menger misao o

¹⁸ Ini aol menden kongon baroklme aol baeben o, mbini aol ngo ini kongon mao baroklme baebenom lemi sao hul nao hae oborob was bubur, inim mbini bor ebekone nao pe mbinin

* **2:13-14:** Tat 3:1 * **2:15:** 1 Pit 3:16 * **2:16:** Kal 5:13

* **2:17:** Mat 22:21; Oro 12:10

angal pango sub was haklwaebe. Ngub buklemi o mbini aol ngo ini kongon mao baklemi on mendbor ini bor sub oborob was buklemi baebenom lemi ub was inj, mini aol kho mendbor ini buri palo maomb bo haklemi baebenom lemi sao di hul nao hae oborob pangoklwaebe ora.* ¹⁹ Heneng ora inim nim Ngaorom nen sabeyao ub bukhwao ko nen saboklemi tomb mbini mendborom ini baehaemen ke mao handaklemil, inim ke ngub hondobur hul ha saor peyo was harim sin, Ngaorom tenaol kone ngubi woroklme baeben ora turi homaoklaol ini di turi aondao ora homoklao. ²⁰ Aoh, ngub buklaol o inim khorob sao kang menjao buklemil mbinim ini luklemi tomb, inim besao kon ubur ngub lin saor pe harim sin ebe o ngo buklemi on imbi nao uklaol ora. Ngub inj, inim khorob sao kang mend nao bi oborob was bekleminbur mbinim ini luklemi tomb inim besao kon ubur ngub lin saor pe harim sin, Ngaorom kone ngubi woroklme baeben turi homaoklaol ini di hond aondao ora homo taekilao ora.* ²¹ Ngub biyaol Ngaorom ini ngo bember ha peb bu ubuklub kisao ub, Karasom inin ne manabur ke hindisao tomb hambun sao obum kone u bu hasao ub inim di menger ngub was bu hareklemi ko muwalisao ub bin ko, obum ini ngub bember ha peb bu mao hasao ora.* ²² Karas ngo obum khorob kang ora di mend nao bisaol, obum ko mend kakla di kang mend kisaol mondom nao hindismi ora.* ²³ Mbinim obu maobowa peb bu dobaekesmi tomb di, obum mbinim ngo

* **2:18:** Ebe 6:5 * **2:20:** 1 Pit 3:14; 1 Pit 3:17; 1 Pit 4:14 * **2:21:** Mat 16:24; Njo 13:15 * **2:22:** Njo 8:46

bismi on san lubur mbini bor maobowa angal nao bisao ora. Obu tanda aondao ora no ke hindisao tomb di, obum mbini bor ko homo inim ni bor khorob ngo bim on san ini ke hondoklemi ko di menjao nao kisao ora. Ngub inj, obum hambun sao oborob ora taol bu kobaraoklao Ngaorol hul ha habur, Ngaor ngo obu bomborom oborob dund so ora hambun sao taol bu kobaen waklwao ko nen sabisao ora.* ²⁴ Obum naon kone kho mbes pange u hasmao ub pe paen luklao tomb, nao ka tangar ebe kone dund se wi oram haeben samun ko Karas ngo obum obun mbib naon ne manabur, naom khorob bu hasmao sao ngo baeben is pe kowal bi bor mi po pe paen lisao ora. Heneng ora ngub bubur kisaon obun ibao ngo pibisao om ini wakl ebe mao saesao ora.* ²⁵ Ngub bisaol ini mbes non some sibom mbinin aorao haen bum haroklme nda ub inim di ngub bum hasmi o, ngubi tomb non Ngaorom wakl inin Maeb Haraoklao Aol Aondao o taol mi peklemin kisaol, Aorao Aondao ngo obum inin kone bor maeb ha kimb was biyao ora.*

3

Tenaol dobakl bor angal ngo wiyao o

¹⁻² Menger bombor ngub was mubur ini ten aoli biri baebenom inin aolin angal hul nao hae oborob ora pangoklwaebe. Ini ten ngo baebenon aoli mendborom Ngaoron angal ebe nda hem ko men hakol nao baem sin, inim angal andub sao ko man man nao leminbur di, inin aolim inim aol

* **2:23:** 1 Pit 3:9 * **2:24:** Oro 6:2; Oro 6:11; NjuS 9:28 * **2:25:** Mat 9:36; Njo 10:14

tangar mende di heb nao heme inim sub Ngaor pakl hom mu sao was habur, inim oborob sao ngo buklemi ub ebe ora e ko hondobur mbinim di kone baol munu Njisesol hul ha haklemi ora.*

³ Ini ten ngo baebenom tenaol hambunom obu ten ebe ora bere ken ko, songol dera nan yaor oborob ora bubur inin iri oborob ora perekeklme ub di, yaor ebe ora han ngolom wari kullmundu non bi semom yaor bimi ub di, lab lab ebe teraebi on was mao ndibiya peb bimi nda ub di, inim ngub was nao bibaebe ora.* ⁴ Ngub inj, tenaolom inim oborob was beyem kobur ini turi hemen ko inin kone ndaon bor yaor ebe ora bi non bi habur, inim inin kone ndaon bor sub sowa pa was haklemil, kone bor yaor ngo bu haklemi o non ini hungi soklemi ub haru hungi sao sao nao bi bombor ubi was bao wi aeben ora saklao. Ngub buklaol Ngaorom di inim oborob ora bu hayem kobur turi aondao ora homoklao. ⁵ Mbes ten mendbor Ngaorol hul ha habur obun sem komb bi hasmi baebenom di mbinin kone ndaon bor ngub yaor bu hae non bi ora habur, mbinin aolin angal di hul nao hae oborob ora pango hasmisa. ⁶ Ten Sera obum di bombor ngub was obun aoli Eberehemon angal hul nao hae oborob ora pangobur, nje nao aol aondao hael ko hasao ora. Inim di oborob was bu habur inin kone bor taol taol bu menjao menjao bor pakl nao heme harim sin, ini di ten Sera ngo obum oborob ngo bisao ub was bubur ini obun wane non bi buruklemi ora.

⁷ Ini aol ten biri baebenom di Ngaorom ini

* **3:1-2:** Tat 2:5 * **3:3:** 1 Tim 2:9

inin were hesa haru hond homobur haeben mao saklaong, inim ten buri nao pale saoklao nda ub hondobur, inim inin were bor ebekone nao pe turi homobur sub oborob was buru haklwaebe ora. Inim oborob ngub was bu habur Ngaor bor kao kaloklemi tomb Seranom inim Ngaor bor ngo lemi ub men mbakl buwaklao ora.*

Inim kone bombor ub was u haklwaebe ora

⁸ Nim ngubi tomb ini hambun bor angal kang ngo kao kowes bukbur ngub kakl ka. Inim Karas tenaol menden kone bor kend bin buruklemil mao bembera hend hend buklemi tomb di, inim kone bombor ub u mende hond hom hom bu haklwaebe. Inim mende bor ebekone di nao pebur lemin sub angal bombor ub was ko, tenaol mende hond homo kone wi wi bu haklwaebe ora. ⁹ Mendborom ini bor khorob buklemi tomb di inim mbini bor khorob ngo buklemi on bu san nao libaebe ora. Mendborom ini bor angal kho tangar tangar sao lemi tomb di inim mbini bor angal kho ngo lemi on ko san nao libaebe ora. Ngub inj, inim di khorob ngub bismil Ngaorom ini hond homo bisur bukbur ubuklub kisaong, mbini tenaol ngo ini bor khorob buklemi baeben bor inim oborob bu san lubur, inim mbini hond homo bisur bibaebe ora.*

¹⁰⁻¹² Ngaoron mbuk waebom ngub ke wiyao.
Aorao Aondao obum tenaol oborob bu haroklme
baeben
Turi homo hend ha was habur
Mbinim obu bor kao kaleme o di oborob ora
pangobur
Mbini bisur bu haraoklao ora.

* **3:7:** Ebe 5:25 * **3:9:** Mat 5:44; 1 Tes 5:15; 1 Pit 2:23

Aorao Aondao ngo obum
 Tenaol mendbor khorob bu haroklme baeben di
 hondobur
 Obum mbini makl homo mesao kalobur bisur
 nao biyaong
 Mondom obu nao heme sul bao haklao tomb
 Nim oborob was habur
 Turi hom ha was haklwao ko panga sin
 Obum tenaol maobowa peb bu
 Angal kho hambun sao di nao ke
 Obum obun ne taombul mba ora haebe buklaol.
 Obum khorob bimi sao baeben hambun sao
 Wandi pa was ham ham bu oborob was bu habur
 Obum sub kone bor tibaen as ko haroklme ub was
 hem ko
 Bu ham ham bibi buklaol ora ko
 mbuk waebom ngub ke wiyao.

Inim oborob was bu haklemi on ke handaeb se hayem o

¹³ Inim oborob bimi ub was hem ko men hakol
 bun ko pangaem sin, mondom nje makl homobur
 ke nao mao handaklao ora. ¹⁴ Ngub inj, inim
 oborob was buklemil mondom ini makl homobur
 ke mao handarob sin, inim menjao nen nao
 saebe turi hom ha was haklwaebe ora. Mbini
 ngo baebenom inim pakl hemeklemin sao mend
 baem sin, inim pakl homo burir biyu inin kone
 bor taol taol nao bibaebe ora.* ¹⁵ Ngub inj, inim
 Karas obu bombor o hem kobur obu inin kone
 ndaon bor Aorao Aondao ora haen haklwaebe.
 Inim hobao sao ngo buklaol ub oborob ora bao
 hondo haklemi on mondom ini bor ne maem sin,
 inim ebekone nao pe sub pakl hom mu Ngaorol

* **3:14:** Mat 5:10; 1 Pit 2:20; 1 Pit 4:14

hul ha was habur, inim hor hambunon ngon te oborob was kao dund buklbur haklwaebe ora. ¹⁶ Inim Karas hem ko taol mi poklbur oborob was bu haklemi on mondom inin mangal bu dobaekeyaem sin, inim inin kone bor kho sao kang mend nao win oborob was haklwaebe ora. Inim ngub buklemi tomb mbinim ini bor bae-haemen ora dobaekeklemil mbinim sakl aondao ora poloklemi.* ¹⁷ Heneng ora inim khorob buklemil ke handaem sin kho ora soklao o, ngub inj, inim oborob was bu hareklemibur ke kang mend hondoklemi tomb Ngaorom ngub ke hendeklemin bao warob sin, mabor ebe ora soklaong inim menjao nen nao saboklwaebe ora.*

¹⁸ Menger bombor ngub was inim Karasom bisao ub di nen saboklwaebe. Karas ngo obu oborob was bu hasao o, naom khorob was bu hasmaol nao ka tangar hamun ko, ko bombor ora naon ne men peyabur, naom khorob bismao sao kuna Ngaor hayaol kemi poklbur himisesa. Mbinim obu pe paen lismil himisao o Ngaorom obun wesao waki mao enjabur haeben mao saesao ora.* ¹⁹ Ngub bisaol Karason Wesao ngom tenaolon wesao baeben Seranon kalabus paolismi bor pobur mbini bor Ngaoron angal bib hobao sao di kao kalisao ora. ²⁰ Tenaolon wesao bor angal bib ebe ngo kao kalisao o, mbes ora Nowam ib taokaoll waru hasao tomb Ngaorom tenaol aondao ngo hasmi baeben bor sub kao deb deb bu ubuklub kisao o, tenaol kang is duklab oram ib taokaoll ngon hondaesmi. Ngub bismil

* **3:16:** 1 Pit 2:12 * **3:17:** 1 Pit 2:20 * **3:18:** Oro 6:10; Ebe 2:18

ib ngom mbini tu tu yam yam bubuk mbini bu misao o, tenaol hul ha ebekone pismi nda baeben himismi on wesao ngo Seranon kalabus paolismi baeben bor, Karason Wesao ngom angal bib hobao sao ngo kao kalisao ora. ²¹ Mend di mbini tenaol is duklab ngo ibom tu tu yam yam bubuk bu misao ub menger mubur, naom mbabtas bukmao tomb di ibom nao bu muklao o naon songol dera nan dol haklao sao kunabur inj bu muklao ora. Ngub inj, Ngaorom Njises Karas obu obun maol bor wakl mao enjaesao ub naon kone bor kho uklao o kuna, nao ebe kun pele ora mao haen ko naom Ngaor bor kao kalobur mbabtas bukmao tomb, ib ngom nao bu mi non bi soklao ora.* ²² Njises Karas ngo obu wakl yu heben pobur yu heben bor angal mini wesao baeben di, ngo baebenon maomb bo haroklme baeben di, tangar tangar buri palo maomb bo haroklme baeben hambun di, obum Ngaoron ki tao nan burubur ngo baeben hambun obum was maomb bo hayao ora.*

4

Inim ka tangar ora haklwaebe

¹ Nao haeme mbaoli hakl o tenaol mondom mbini ke mundub mundub bi hondo tanda neme tomb, mbinim lek tubur khorob bimi sao penar bu tuwabur ko mende nao biming, Karas obum obun toklol tanda nobur ke hindisao ub inim di kone bombor ngub was ubur hul ha saor peyo haklwaebe ora. ² Ngub bubuk lemin inim

* **3:21:** NjuS 10:22 * **3:22:** Mat 22:44; Ebe 1:20-21

ngubi tomb sul bao haklemi aeben anga tomb non, mendborom bimi nda ub inin mbib inin songolom heb homo bi lao sao nao bi tuwabur, inim hambun sao Ngaorom turi homo bi lao ub was bam bam bu haklwaebe ora.* ³ Inim mbes non tenaol mendbor man nao pange baebenom turi homo bao was bu haroklme sao baeben inim di khorob hambun sao bao was bu hasmil, khorob bimi ngo sao baeben tenaolom paes pu pu bimi ub di, tangar tangar sao khorob nen sabo heb homoklme ub di, he soklme ib no he soklme ub di, khorob bukbur ne aondao bu ora haoru khorob bimi ub di, pari bu he soklme ib andub ora nobur kone bor kho mao saroklme ub di, Ngaor baondib munubur Ngaor obum makl homaoklao sao nao hobao sao bor kaoya lome ub di, inim khorob hambun sao ngo sao baeben ebe bu hasming, inim ngubi tomb non ko mende nao bi tuwaklwaebe ora.* ⁴ Aoh, heneng ora inim ngubi tomb non tuwa ora hayem ol, mbini man nao pange khorob bu hayem baebenom inim mbes khorob aondao ngo bu hasmi ub, ngubi tomb mbini tenaol ngo khorob bu haroklme baeben daol haru khorob ko mende nao bimil hondo burir biyubur, mbinim ini bor maobowa peb bu angal kho andub sao ko haroklme ora. ⁵ Ngub bimi o mbinim mabor Ngaoron elol teka haklemi tomb mbinim khorob ngo bu hayem on te di lemi ora. Heneng ora Ngaor ngo obu tenaol hambunom ngo bu haroklme ub taol bu kobaklao Ngaor ndam, tenaol ngubi tomb nao heme enje bao hayem baeben di, mbes himismi baeben di,

* **4:2:** 1 Njo 2:16 * **4:3:** Ebe 2:2-3

mbini hambunom khorob di oborob di hambun sao bu haroklme ub te mao bembera hondokl oboklbur man man bu hayao ora.* ⁶ Ngub beyaol tenaol himismi baeben nao heme sul bao hasmi tomb mbinim khorob was bismil, tenaol hambun homoklme nda ub Ngaorom mbini di ke mao handaesaul himismi ora. Ngub bismi o mbes Karas obu pe pabur waki enjaokl pisao tomb, obun Wesaom tenaol ngo himismi baebenon wesao bor di Angal Bib Hobao Sao ngo pangen kao kalisao ora. Ngub bisaol mbinim di Angal Bib Hobao Sao ngo hem ko men hakol baem sin, Ngaor obu haeben saraoklao ub mbini di haeben ora saklemi.*

Ngaorom ini taol bu njerekle ub oborob ora maeb haklwaebe

⁷ Pangeklem. Hambun sao bu kowes buklaobao o teb sam sam beng, inim inin kone bor popo peben oborob kikil bu pa win habur, hor hambunon hend ha was habur Ngaor bor kao kal ha was haklwaebe ora.* ⁸ Mende di tenaol mendel kone wi wi bu haroklme ub hobao sao ora yaol khorob bimi sao baeben hambun sao di men mbaraoklaong, inim ini hakl hakl mendel oborob ora kone wi wi bu haklwaebe ora.* ⁹ Mend di inin Karas tenaol sango mend ini daol haem kam obaem sin, inim mbini bor makl nao hembur oborob obaeng ib ko bisur bibaebe ora.* ¹⁰ Ngaorom obun kongon bu hareklemin ko ini bor obun buri mundub mundub bi ngo armend

* **4:5:** Bis 10:42 * **4:6:** Oro 8:10; 1 Kor 5:5 * **4:7:** Oro

13:11-12; 1 Kor 10:11; 1 Njo 2:18 * **4:8:** Nje 5:20; 1 Pit 1:22

* **4:9:** NjuS 13:2

sisao taol bu njerekle om, tenaol mende oborob ora bisur bu hareklemin ub inin mbib sisao oborob hondo ora maeb haklwaebe. ¹¹ Ngub bubur lemin ini ngo haklon mondom Ngaoron angal kao kalo harob sin, obum nim Ngaoron angal ora kao kalo harilukl ko hondo ora kao kalo haebe buklaol. Aoh, ini ngo haklon mondom di tenaol mende bisur biyao aol ora harob sin, Ngaorom obu bor ngub bu haen ko buri taol bu kalaoklao om obum tenaol mende bor oborob ora bisur bu haebe buklaol. Ngaorom ini hambun bor obun kongon tangar tangar ngo bu hareklemin ko obun buri mundub mundub bi taol bu njisao ub, inim Njises Karas obu hesa haru was habur bu haklemi tomb Ngaor obu buri bao bi hakol bi ora, haeben saraoklao Ngaor ngo obun imbi aondao bu wi aeben ora saklao. Heneng ora.*

Inim Karas sem haklemi tomb ke mundub mundub bi hondoklemi o

¹² Nao haeme mbaoli hakl ini nim kone uruklu nda hakl o, inim ke kang mend hondoklemi tomb inin kone bor kend bin isaolaom sao dao ha win haklemi o inin kone hondoklbur buklaong, naom nao hendemao sao mend be kobur pakl homo burir nao biklwaebe ora.* ¹³ Ngub inj, inim Karas obu ke hindisao ub hondoklemil, inim ke ngo hondoklemi ub Karas obu haru ke hende non bi ora soklao. Ngub soklaol mabor Karas obu bao bi aondao ora buri paloklbir obo pindib paklao tomb inim werek bu turi aondao ora homokleming, inim ngubi tomb di turi hom ha

* **4:11:** Oro 12:6-8; 1 Kor 10:31 * **4:12:** 1 Pit 1:6-7

was haklwaebe.* ¹⁴ Inim Karas obu hem ko taol mi poklemi tomb mbini mendborom ini bor angal kho hambun sao ko maobowa peb baem sin, Wesao Buri Tangar Aondao ora Ngaoron Wesao ndam inin kone bor honda haklaol ini makl homobur bukleming, inim turi was haklwaebe.*

¹⁵ Aoh, inim ngub buklemi o ini ngo haklon mon-dom kone khorob ubur tenaol mende pe paen lu, paes no, tenaol menden tangar tangar sao hambun sao buklemi sao bor was dubiyaklam akol bu, khorob hambun sao bu ngub buklemil ke handaem sin, ngo sao turi homoklme sao inj yaol sakl polokleming, inim hondo ora haklwaebe.

¹⁶ Aoh, ngub buklemi o inim Karason sem ora haklemil mbinim ini makl homobur ke mao handarim sin, inim sakl nao poloklwaebe ora. Ngub inj, inim Karas haru was hayem ol ngub ke hondo hakleming, inim turi homo Ngaor bor tengiyu ko kaoya ko haklwaebe ora.*

¹⁷ Pangeklem. Ngubi tomb non Ngaorom tenaol hambunom bu haroklme on te mao bembera taol bu kobaklao ub mbes teb sam sam bin hayom ol, naom ke kang mend ngo handam handam bu hayom o ka. Ngub beyom ol obum pibnao oran nao obun sem bor mbes te mao bembera sabla sin, mbini tenaol mendbor Angal Bib Hobao Sao ora ngo makl homo nao pangoklme baeben bor obum asub ora bu mae luklao ko pangeyem?*

¹⁸ Ngaoron mbuk waebom di ngub ke wiyao. Kone oborob u haroklme baebenom Mbini teb so ke handaeb senbur o

* **4:13:** Bis 5:41; Oro 8:17; 2 Tim 2:12; Nje 1:2 * **4:14:** 1 Pit 2:20 * **4:16:** Bis 11:26; Pil 1:20 * **4:17:** 2 Tes 1:8

Ngaorom mbini bu muklaol bulaokl paem sin
 Mbini tenaol mendbor Ngaor makl homo
 Obun angal nao pange khorob bimi baeben
 Asub bubur bulaokl poklemi?

ke wiyao ora.* ¹⁹ Ngub ke wiyaong Karas tenaol
 mendborom ke hondo haklemi tomb Ngaorom
 mbinim ngub bao ke hondo haen warob sin,
 Ngaor obu nao warisao om nao oborob ora maeb
 haraoklaong, mbini ngo ke mundub mundub bi
 hondoklemi baebenom oborob was bu habur
 Ngaorol hul ha, ha kimb was bibaebe buklemi.

5

*Ini Ngaoron sem maeb haroklme aolom some
 sib oborob ora maeb haklwaebe*

¹ Ini mendbor Ngaoron semon maeb haroklme
 aol hayem hakl o, ni di Ngaoron semon maeb
 haraoklao aol ora habur nim Karas obu tanda no
 ke hindisao ub ora hondowaol, mabor obu bao
 bi ora buri palaoklbir obo pindib paklao tomb
 ni di obu hesa haru bao bi ora haklbaol, nim ini
 Ngaoron semon maeb haroklme aol ngo baeben
 bor ngub ora kakl ka.* ² Inim tenaol Ngaor obun
 some sib non bi ngo baeben oborob ora maeb
 hareklemin ko taol bu njisaong, inim makl homo
 kone peyao bor pen nao hae Ngaor obum inim
 oborob ora maeb hareklemin ko nen sabeyao ub
 inim turi was homobur maeb haklwaebe. Inim
 kongon ngo buklemi tomb sokl nen sabobur inj
 bu haklwaebe. Ngub inj, nim Ngaoron kongon
 ora bu hae ko nen sabobur inim kongon ngo

* **4:18:** Luk 23:31 * **5:1:** Oro 8:17

hem ko bu haklwaebe ora.* ³ Ngub bubur lemin tenaol ngo Ngaorom inim maeb hareklemin ko taol bu njisao baeben bor, inim mbini buri palo men mbakl ke ke nao bibur mbini ngo baebenom di oborob was bu haen ko menger ebe on was muwalo oborob maeb haklwaebe ora.* ⁴ Heneng ora inim ngub bu harim sin, mabor some sib ngo baebenon Maeb Haraoklao Aol Aondao ora o obu obo pindib paklao tomb obum inin imbi aondao bu ora win laol, inin imbi ngo win lao ub bao wi aeben saklao ora.*

Inin mbib nen saboklemi ub men mbabur mende hond homoklwaebe

⁵ Menger bombor ngub was mubur ini aol nas sao hayem baebenom di inin aol kon wi baebenom lemi ub hul nao hae oborob ora pangoklwaebe. Mbuk waebom ke wiyao ub, Ngaorom tenaol mendbor ebekone puklmi
baeben

Makl homobur tuwaklao o
Tenaol mendbor ebekone nao pe
Dimb men aolu haroklme baeben
Hond homo bisur buklbur hayao
ke wiyao ora. Ngub wiyaong ini hambunom tenaol mende ora hem ko bisur bu habur inim se pibi kab no haklwaebe ora.* ⁶ Heneng ora Ngaor obu buri ora menjao bukl buwa nao bib se ora habur hambun sao obun ki bomborom was munu hayaong, inim ebekone nao pe dimb men korobur obum was maomb bo haen haklwaebe ora. Aoh, inim ngub ora harim sin, obun mbib

* **5:2:** Njo 21:15-17; Bis 20:28; Tat 1:11; Pilm 14 * **5:3:** 2 Kor 1:24; Pil 3:17; Tat 2:7 * **5:4:** 1 Kor 9:25; NjuS 13:20 * **5:5:** Ebe 5:21; Nje 4:6

inin imbi win kon ko nen saboklao tomb inin imbi aondao ora win lao.* ⁷ Pangeklem. Obum ini hond aondao ora homobur maeb ha kimb was biyaong, inin kone bor kend bi sao uklao sao baeben hambun sao obum mao sisab baen ub inim obu bor was kaloklwaebe ora.*

⁸ Inin saond bi ora Seran nda obum sab busi aondao deran ker sem men korobur, obum tenaol es bu lu noklbur ngaoll aondao bu ora kam akol bu hayaong, inim enjmor nao ke oborob kone kimb bubuk hend ha ora haklwaebe.* ⁹ Inim di ora hendeyem ub, inin Karas tenaol sango su hambun bor paoleme baeben di ke mundub mundub bi hondo hayem ub inim di ke bombor ngub was hondo hayem ngao, inim Ngaorol hul ha saor peyo ora habur inim Seran ngo men mba lao hokl pelen ora haklwaebe.* ¹⁰ Inim kang el mend oran ke ngub hondo haklemi o, Ngaor obu tenaol hambun hond homo kone u haraoklaon te ora hayao om ini Karas hesa haru hareklem in ko bember ha peb bu kor bu ubuklub kisao ora. Ngub bisaol obum ini wakt bu mubur obu bao bi buri aondao ora haeben sayao ub, ini ngo baeben di Karas obu bao bi ora hayao o hesa haru haeben sareklem in lao ora. Ngub bubuk laon obum ini wakt ebe mao sa mao tekabur, ini oborob saor peyo hareklem in ko buri mao palaoklaol,* ¹¹ Ngaor ngo obun buri pon pae aondao ora wiyao ub wi aeben ora saklao. Heneng ora.

Pitam bas ngo waeb bu kowes bisao o

* **5:6:** Mat 23:12; Nje 4:10 * **5:7:** Mat 6:25-30 * **5:8:** 1 Tes 5:6 * **5:9:** Ebe 6:11-13; Nje 4:7 * **5:10:** 1 Tes 2:12; 1 Pit 1:6

¹² Nao haeme mbaoli hakl o, aol Silas obum oborob was biyaol obu naon haeme ebe ora hae ko pangakl ol, obum ni bisur bubur bas ngo obum waeb bil yaom bas kang ngo eben laob ka. Pangeklem. Ngaorom ini heneng ora hond aondao ora homo bisur bukbur hayao ko, nim ini bor ngo kakl ub inim hul ha saor peyo ora hareklem in ko kakl ol nim angal ngo heneng ora kakl ngao, angal ngo aokl nao hemen hae nen sab hakol ora bubur obul hul ha ora haklwaebe.

¹³ Mbini Ngaoron sem su Babilon* enjo ngo bor bereyem baeben di, Ngaorom ini bember ha peb bu mao hasao ub mbini di ngub bember ha peb bu mao hasaol, mbini ngo baebenom ini bor inin kone bor sub tibaen as ko ora haklwaebe lem. Mende di nas Mak ke nda obu di nao isi non bi ora hae ol, obum di ini ebe soklaong as ko ora haklwaebe le.*

¹⁴ Angal mend di ini Karason sem hambunom mendel kone wi wi bu hayem ub ini hakl hakl turi homo ki siken was bi bi bu haklwaebe ora. Ini Karas hesa haru ora hayem baebenom inin kone bor sub tibaen as ko haklemi ora.*

* 5:13: 2 Tim 4:11 * 5:14: 1 Kor 16:20

**Angal Heneng mbuk Ngaoran Angal Bib
Hobau Sao ngo wi o
The New Testament in the Angal Heneng Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angal Heneng long
Niugini**

copyright © 1978 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angal Heneng

Dialect: Waola

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 31 Aug 2023

c8dd6c38-df9b-5879-8a56-970aaf6fa08b